

I fjol fick författaren Karin Härjegård LT:s kulturpris. För den vinsten valde hon att åka till USA för att kunna skriva färdigt sin roman. Nu är hon klar och i helgen släpps boken "Det har kommit ett brev".

Breven från Amerika blev en bok

Margaret Bergman från Rörön emigrerade till Amerika i början av 1900-talet. Livet i det nya landet gav framgång men också en stor sorg. Nu har hennes liv blivit en roman, skriven av författaren Karin Härjegård.

RÖRÖN En dag när Karin Härjegård besökte Hovermos gårdsmuseum fick hon av en slump se ett rum som handlade om Margaret Bergman från Rörön. Den belyste hennes karriär och levnadsöde som väverska och emigrant till Amerika.

– Då kom jag på det, det här är kvinnan som min nästa roman ska handla om. Jag har väntat in vilken kvinna det ska bli och då blev det så tydligt att här är hon, säger Karin Härjegård.

Margaret föddes år 1872 i Rörön, Bergs kommun. Hon var tidigt ett konstnärligt barn och en stor begåvning inom vävning. Hon kom att växa upp i emigrationens tid, mellan åren 1901 och 1910 emigrerade 6 398 personer från Jämtland till USA. En av dem kom att bli Margaret. År 1901 får hon nämligen ett brev på posten, det är från John, en man hon känt sedan de var barn. Han har nio år tidigare emigrerat till Seattle och undrar nu om inte Margaret vill komma över hon också och gifta sig med honom?

– Margaret bestämmer sig för att flytta, ett beslut som nog inte är så lätt att fatta. Särskilt hennes mamma tar hennes flytt oerhört hårt, säger Karin.

Flyttlasset går i alla fall och Margaret bygger upp sitt liv i det nya landet tillsammans med John. Hon skriver hem till Rörön, berättar om livet i det nya landet. Men genom alla brev lyser hennes längtan hem till Rörön.

– Hon skriver hem till sina föräldrar och syskon. De här breven är en skatt och det går inte att beskriva hur det är att sitta med dem. Gamla brev kan ju vara svåra att läsa, men hon skriver otroligt vackert och på ett sätt som nästan är modernt. Men ständigt med ett ”ni kommer väl efter”. Och att hon längtar hem till Sverige, men samtidigt skriver hon att hon har det ju så bra här.

Margaret drabbas så småningom av en stor sorg, något som kommer att prägla hennes liv djupt. I sorgen skapas en längtan efter att få börja väva igen, kanske som ett sätt att bearbeta det som hänt.

– John och Margaret fick sex barn varav ett dog i en olycka. Det är otroligt tungt att få läsa de brev hon skickade hem i den vejan. Det kom att prägla hennes liv mycket.

John snickrar ihop en vävstol åt Margaret och vävningen blir inte bara ett sorgearbete utan också starten på hennes vävkarriär.

Margaret, som sedan barndomen varit konstnärlig och en duktig väverska, så begåvad att hon inte fick gå vävskola i Östersund, eftersom hon kunde långt mer än lärarinnan, blir nu ett namn inom vävning och konst. Hon får åka runt hela kontinenten för att föreläsa och undervisa. Hon får fina priser och utmärkelser, motiveringar med ord som ”Amerikas största väverska”.

Maken John skildras också i breven som en, för sin tid, udda och modern man.

– Hon skriver hem i sina brev att de andra kvinnorna som får barn runtomkring henne har hjälp med barn och hushåll. Men varför skulle hon behöva det, hon har ju redan John som hjälper henne med allting. Han lagar mat och städar och hänger tvätt.

I somras besökte Karin USA och Seattle för att kunna slutföra romanen.

– Jag åkte till Breidablik, som är en skandinavisk koloni några mil utanför Seattle, och till gården där Margaret bodde. Hennes hus finns kvar och är numera en restaurang och öppen trädgård. På övervåningen är det tänkt att man ska få komma och syssla med tyger och garner. Så de som driver det har tänkt till att det ska få fortsätta gå i hennes anda.

Margaret längtar hem. Kommer hon hem?

– Det tänker jag inte svara på utan det får man läsa i boken. Men det är verkligen så hennes längtan tillbaka präglar hennes liv. Man ser det ofta i hennes vävnader, hon väver Sverige i olika motiv. En vävnad, som jag har på omslagsfotot till boken, föreställer en vävnad med granar.

Att läsa breven och på så vis lära känna Margaret beskriver Karin Härjegård som starka känslor.

– Jag sitter där på landsarkivet, ibland gråter jag, och ibland skrattar jag för att hon är så dråplig. Det blir så

otroligt starka känslor av att få följa en människas liv sådär genom brev. Det är stora sorger men också hur bra livet blev. För alla som emigrerade till Amerika blev det ju inte bra. Men det som har berört mig mest är hennes drivkraft, att hela tiden kämpa på framåt även när det kört ihop sig.

Margaret hade också ett motto som flera gånger kommer upp under Karins researcharbete med boken; ”Öppna din hand och dela med dig av vad du kan. Inget gott kommer av en knuten näve”.

Margaret levde mellan åren 1872-1948 men fortfarande pratas det om hennes konst. Ute i världens finns olika communities, Facebookgrupper och föreningar som skapats för att bevara hennes mönster.

Karin Härjegård finns på plats med boken under helgens Bodilmässa i Krokom och Östersund. Det officiella boksläppet blir i Bergs kyrka lördag 23 november klockan 19.

– Jag gör det till en musikföreställning tillsammans med Astrid Åslin på piano och Bengt-Erik Norlén på fiol.

Den som inte har möjlighet att besöka Bergs kyrka och träffa Karin har en ny möjlighet den 17 december. Då besöker hon Åre bibliotek och turistbyrå för att berätta om boken som fått titeln ”Det har kommit ett brev”.

Text

Katrin Åsander

072-74 37 996

katrin.asander@mittmedia.se